

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **138010** (13) **U**
(51) МПК (2019.01)
G01F 1/20 (2006.01)
A62C 37/00
G05D 23/13 (2006.01)

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ ТА
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

<p>(21) Номер заявки: u 2019 05511</p> <p>(22) Дата подання заявки: 22.05.2019</p> <p>(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 11.11.2019</p> <p>(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 11.11.2019, Бюл.№ 21</p>	<p>(72) Винахідник(и): Абрамов Юрій Олександрович (UA), Собина Віталій Олександрович (UA), Тищенко Євгеній Олександрович (UA), Хмиров Ігор Михайлович (UA), Рагімов Сергій Юсубович (UA)</p> <p>(73) Власник(и): НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ, вул. Чернишевська, 94, м. Харків, 61023 (UA)</p>
--	--

(54) СПОСІБ ВИЗНАЧЕННЯ ДИНАМІЧНОГО ПАРАМЕТРА ПОЖЕЖІ КЛАСУ В

(57) Реферат:

Спосіб визначення динамічного параметра пожежі класу В полягає в тому, що до вогнища горіння рідини подають розпилену воду і вимірюють параметри, які характеризують його реакцію на її подачу. Додатково змінюють інтенсивність подачі розпиленої води із постійною швидкістю, величину якої задають апіорі, в режимі, що встановився, вимірюють час його досягнення і температуру поверхні рідини, що горить. Величину динамічного параметра пожежі класу В визначають, згідно з виразом:

$$\tau = 2 \left[t_b - \lambda (T_k - T_b) (rbV\omega)^{-1} \right],$$

де T_k - температура кипіння рідини; λ - коефіцієнт температуропровідності рідини; r - теплота випаровування води; V - лінійна швидкість горіння рідини; ω - коефіцієнт використання води; b - швидкість зміни інтенсивності подачі розпиленої води до вогнища горіння; T_b , t_b - температура поверхні рідини, що горить, в режимі, що встановився, та час її досягнення відповідно.

UA 138010 U

Корисна модель належить до галузі гасіння пожеж і може бути використана при визначенні характеристики пожежі класу В при їх гасінні розпиленою водою.

Відомий спосіб визначення динамічного параметра пожежі класу В, який полягає в тому, що до вогнища горіння рідини подають розпилену воду і контролюють температуру поверхні рідини, яку використовують для одержання інформації стосовно динамічних властивостей пожежі, змінюють інтенсивність подачі розпиленої води за гармонічним у часі законом із апіорі фіксованою частотою і вимірюють кут зсуву фаз між температурою поверхні рідини і інтенсивністю подачі розпиленою води, а величину динамічного параметра пожежі класу В визначають за формулою [1].

Недоліком такого способу є те, що при його реалізації виникає необхідність в перетворенні інтенсивності подачі розпиленої води до вогнища горіння в електричний сигнал для подальшого виміру кута зсуву фаз між температурою поверхні рідини і цим сигналом.

Найбільш близьким до способу, що заявляється, є спосіб визначення динамічного параметра пожежі класу В, який полягає в тому, що до вогнища горіння рідини подають розпилену воду, інтенсивність подачі якої змінюють за гармонічним у часі законом на двох апіорі заданих частотах із однаковими амплітудами, вимірюють амплітуди температури поверхні рідини, що горить, на цих частотах, а величину динамічного параметра пожежі класу В визначають згідно з формулою [2].

Недоліком такого способу є те, що при його реалізації час визначення динамічного параметра пожежі класу В є досить великим, що обумовлено необхідністю вимірювання амплітуд температури поверхні рідини на двох різних частотах в режимі, який встановився.

В основу корисної моделі поставлено задачу, що полягає у скороченні часу для визначення динамічного параметра пожежі класу В.

Поставлена задача вирішується тим, що в способі визначення динамічного параметра пожежі класу В, який полягає в тому, що до вогнища горіння рідини подають розпилену воду і вимірюють параметри, які характеризують його реакцію на її подачу, додатково змінюють інтенсивність подачі розпиленої води із постійною швидкістю, величину якої задають апіорі, в режимі, що встановився, вимірюють час його досягнення і температуру поверхні рідини, що горить, а величину динамічного параметра пожежі класу В визначають, згідно з виразом:

$$\tau = 2 \left[t_b - \lambda (T_k - T_b) (r b V \omega)^{-1} \right], (1)$$

де T_k - температура кипіння рідини; λ - коефіцієнт температуропровідності рідини; r - теплота випаровування води; V - лінійна швидкість горіння рідини; ω - коефіцієнт використання води; b - швидкість зміни інтенсивності подачі розпиленої води до вогнища горіння; T_b, t_b - температура поверхні рідини, що горить, в режимі, що встановився, та час її досягнення відповідно.

Спосіб визначення динамічного параметра пожежі класу В здійснюється наступним чином.

При гасінні пожежі класу В подають до вогнища горіння рідини розпилену воду, інтенсивність подачі $I(t_*)$ якої змінюють із постійною швидкістю b :

$$I(t_*) = b t_*, (2)$$

де b - швидкість інтенсивності подачі розпиленої води; t_* - безрозмірний час.

Величину b задають апіорі.

Безрозмірний час t_* та розмірний час t пов'язані співвідношенням

$$t_* = V^2 a^{-1} t, (3)$$

де a - коефіцієнт температуропровідності рідини; V - лінійна швидкість горіння рідини.

В режимі гасіння пожежі класу В, що встановився, має місце залежність температури $T(t)$ поверхні рідини, що горить, від часу t у вигляді:

$$[T_k - T(t)] [T_k - T_0]^{-1} = b K V^2 a^{-1} (t - 0,5\tau), (4)$$

де T_k - температура кипіння рідини; T_0 - температура навколишнього середовища; τ - динамічний параметр пожежі класу В; K - коефіцієнт передачі, який описується виразом:

$$K = r a \omega [\lambda V (T_k - T_0)]^{-1}, (5)$$

5 Γ - теплота випаровування води; λ - коефіцієнт теплопровідності рідини; a - коефіцієнт температуропровідності рідини; ω - коефіцієнт використання води. В момент $t = t_b$, коли має місце досягнення режиму, що встановився, вимірюють величину t_b , а також температуру поверхні $T_b = T(t_b)$ рідини, що горить. Результати цих вимірювань, згідно із виразами (4), (5), використовуються для визначення величини динамічного параметра пожежі класу В. Ця величина визначається виразом:

$$\tau = 2 \left[t_b - \lambda (T_k - T_b) (rbV\omega)^{-1} \right], (6)$$

10 Із аналізу цього виразу витікає, що для визначення величини динамічного параметра τ потрібен час для формування режиму гасіння пожежі класу В, що встановився, в момент досягнення якого здійснюється його вимірювання.

15 В способі - найближчому аналогу час визначення величини динамічного параметра пожежі класу В складається із часу, що є необхідним для вимірювання амплітуд температур поверхні рідини, що горить, в режимі, що встановився на двох частотах. Тобто, в способі-найближчому аналогу цей час як мінімум в два рази перевищує час визначення величини динамічного параметра τ порівняно із способом, що пропонується.

20 Таким чином, зміна інтенсивності подачі розпиленої води до вогнища горіння рідини із постійною швидкістю, величину якої задають апріорі, в режимі, що встановився, вимірювання часу його досягнення і температури поверхні рідини, що горить, забезпечують скорочення часу для визначення динамічного параметра пожежі класу В.

Джерела інформації:

1. Патент України № 113803, МПК А62С 2/00, 2017.
2. Патент України № 128974, МПК G01F 1/20, А62С 37/00, G05D 23/13, 2018

25 ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

30 Спосіб визначення динамічного параметра пожежі класу В, який полягає в тому, що до вогнища горіння рідини подають розпилену воду і вимірюють параметри, які характеризують його реакцію на її подачу, який **відрізняється** тим, що додатково змінюють інтенсивність подачі розпиленої води із постійною швидкістю, величину якої задають апріорі, в режимі, що встановився, вимірюють час його досягнення і температуру поверхні рідини, що горить, а величину динамічного параметра пожежі класу В визначають, згідно з виразом:

$$\tau = 2 \left[t_b - \lambda (T_k - T_b) (rbV\omega)^{-1} \right],$$

35 де T_k - температура кипіння рідини; λ - коефіцієнт температуропровідності рідини; Γ - теплота випаровування води; V - лінійна швидкість горіння рідини; ω - коефіцієнт використання води; b - швидкість зміни інтенсивності подачі розпиленої води до вогнища горіння; T_b , t_b - температура поверхні рідини, що горить, в режимі, що встановився, та час її досягнення відповідно.

Комп'ютерна верстка В. Юкін

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України,
вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601